1870. XV évfolyam. 132-dik szám. Kedd, november 8.

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.
Előfizetési díj:
Egész évre . . . . 10 frt. o. é.
Félévre . . . . . 5 „ 50 kr.
Évnegyedre . . . . 3 „ „ „
Egy hóra . . . . 1 „ „ „
Szerkesztői szállás: belső tordautcza 122. szám.
Kiadó hivatal: középutcza Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:
öt hasábos garmond sorért 1-szőr 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij.
Hirdetések felvétetnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
„ Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utcza 60 sz.)
Nyilttéri czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhivás
a
„K. KÖZLÖNY“
1870. nov.—dec. folyamára.

Hogy t. olvasóink **a nagy fontosságu harczi eseményekről** rögtön és pontosan értesülhessenek, minden nevezetesebb eseményről **eredeti távsürgönyöket közlendünk**. A lap megjelenése közben érkezett **távsürgönyöket külön** adjuk ki. A más lapok által hozott táviratokat a „**Legujabb**“ rovatban találják fel t. olvasóink; ha a pesti táviratokkal érkeznek **nevezetesebb** hirek, ezeket a „K. Közlöny“ **rendkivüli** mellékleteként, **a pesti lapok megérkezte után pár órával, külön lenyomatban hordatjuk szét.**

A Szerkesztőség.

Előfizetési-díj:

nov.—decemberi 2 hónapra **2** frt., egy hóra **1** frt. o. é.

Az előfizetési pénzek posta-utalványnyal kiadó **Stein Jánoshoz** (bel-középutczai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Hogy lehet a franczia köztársaságot Pestről megmenteni.

(Brrr) Közelebbről egy feltaláló azzal dicsekedett, hogy képes egy körülzárolt várba, vagy városba egész hadtestet bevinni, bármi akadály állja müveletének utját. Ha Bazaine e találmányt megvehetni vala, bevitte volna Metzbe az alakuló franczia hadsereget is, hogy ott tehessék le gyalázatosan a fegyvert; hisz a katonai hirnév e Neroja szerette volna, ha csak egy lett volna a franczia hadsereg s egészben és egyszerre dughatta volna nyakát a poroszok caudini igájába.

Különben már is igen sokat időzöm e hadtest becsempészö találmánynál; van egy másik, melynek czélja, hogy „a franczia köztársaság megmaradjon“. Előadván Jókai, miféle teendők várnának „egy békéhez jutott franczia köztársaság“-ra: a socialis kérdések rendezése, a parlamenti kormányzat és önkormányzat megállapitása stb. körül; elmondja ugyanö, mily nagy „győzelmeket vivna ki“ ezuton a köztársaság; hogy oly „hóditásokat tenne, melyek egész Európára „szólanának“, s oly „hatalmi állást“ biztositanának számára, mit „semmi fegyver meg nem dönthet“ — — — a „nagy Németország látná a franczia nemzetet, mint az eszmék hősét, minden városának kapuján bevonulni, és koszoruval fogadni a győztest“. „Ezt tehetné Franczia-ország — ugymond Jókai — **ha!** köztársaságát megmentené, fenntartaná a béke által“.

Épen itt és e hogyban van a bökkenö; de erről halligat Jókai. Ehelyett elbeszéli, mire vezethet a hadakozó Franczia-ország, miután nincs oly erös keze, ki a kötelesség-mulasztók fejeit levagatná; Jókai nem is óhajtja, hogy ilyen legyen; de ismétli (!) azon óhajt: „vajha mielöbb köttetnék meg a béke, hogy aztán egyesült erövel kezdhetnénk a közös küzdelemhez a mi közös ellenségeink: az absolutismus, népbutitás és nép elszegényités ellen“.

Miután Jókai oly szépen elösorolta, mit tehetnének a francziák egy béke megkötése után, s mivel fenyegetné öket a háboru tovább folytatása, — kár volt a világot a véka alá rejteni, t. i. el nem mondani: hogyan köthetnék meg becsülettel azt az üdvös békét. A mentö terv ezen része titokban tartatván, aligha valaki vállalkozik az ellenkezönek elönyösebb voltát illustrálni. A **ha + ha** nem sokat hoz a franczia köztársaság konyhájára, ha mindjárt egy „ismételt“ óhajt is told hozzá Jókai; legfölebb mindkettö azt bizonyitja, hogy a „hon“ i idealismus már a léghajókon is tultesz — az eget verdesi, mint a minapi északi fény pompás sugarai.

Az ellenzék legújabb fellépte.

Szabadka, nov. 1-én.

I.

Ismét összegyültek és ismét ott kezdték, hol elhagyták. Mintha mi sem történt volna; mintha nem is feküdnék hátok mögött a porosz-franczia viszály nagyszerü eseménye — ök a régiek...

Ily tanulságaiban világra szóló események sem változtathattak érdeklett honatyáink bölcseségén. A szélmalom-politika lépett elötérbe, az immunitás és hadrendszerünk kérdéseiben is. Hiába, máskép nem adhatának életjelt azok, kik a többséggel az elörelátás és eszély útjain még a veszély idejében sem látják czélszerünek, szükségesnek találkozni.

Pedig dehogy kellett ennek igy történni, hahogy az illetök valamit okultak vala az események iszonyu tanulságaiból! Fájdalom! a pártérdek ma is erösebb, mint a hazaszeretet, s innen ered az inopportunus interpellatiók, támadások és inditványozások viszketege; innen a régi szerep folytatása, mely pedig egészen helyét s idejét multa: csakhogy immár — hála Istennek — a nézö közönség is más, sezt feledték el amott a baloldalon.

Igen! a közönség nem ugyanaz, mely a sedani s metzi capitulatiókat megérte.

A közönség ma nemcsak birál, de el is itél.

Ha szerepelni lehetett az országgyülés szinpadán idáig a nagy szavak-, a rövidlátó pártmanöverekkel, s e felett az ország csak csendben birált — mert a nagy szavu párttaktikáknak nem volt többsége, nem lehetett tehát rosz következménye se — ma hangosan fogja számon kérni az illetöktöl: hogy meddig akarnak még a tüzzel játszani, s nem látják-e megjöttnek az idöt, hogy haladéktalan egyesüljenek a haza erejének idö- és észszerü kifejtésében, s a törvényeknek viszonyainkhoz mért mielöbbi meghozatalában: mert hiába! nem az absolut, hanem csak a relativ jóról lehet szó, midön a haza boldogságát akarjuk elömozditani, s im ök mindig az absolut jóért koczkáztatják az elérhetö relativ jót.

Valóban feledni látszanak, hogy az országgyülés nem az a tér, melyen privát passioból lehetne az idöt vesztegetni; a nyilvánosság korában minden szóért felelösek vagyunk, mit egyik vagy másik kérdés érdekében ejtünk, s ha rögtön nem is, de a történet itélöszéke elött mindegyikünk elnyeri méltó elismertetését; söt itt az ideje: hogy a közvélemény hangos nyilatkozatával a politikai sivár üzelmek felett már is areopagot üljön s megbélyegezze azokat, kik csakhogy hazabeszélhessenek, az oly nagy számra elkészült törvényjavaslatokat is ad graecas calendas odázzák el. És miért odázzák el? Mert az egyik republikánus — szóval (mutatja böbeszédüsége) és azt hiszi: mihelyt megjö az ö ideje, majd helyrepótolja az ö értelmében a mulasztottakat; a másik monarchikus, de annyira el van telve saját és nemzete nagyságával, hogy azok nevében a legmerészebbet is követelhetönek véli.

Innen tehát az elhibázott politika, hahogy a hiuság is nem jöne játékba, s e két irántyüvel aztán Magyarország sorsa felett vetnek koczkát: mintha oly nemzet lennénk, mely a koczkajátékot is elbirná, s mintha e játékból máskép mint nyertesek nem is jöhetnénk elö. Ámde, mig más nagy nemzet veszthet a játékban, de el nem vesz: minket a vesztés egyszersmind el is veszit — ez a különbség, s ezt, ugy látszik, nem vették komoly fontolóra amott a tuloldalon. Valóban megszivlelni való dolog, hogy Sedan után Metz következett. A mi exaltádóink még a francziákon is tul akarnak tenni, de nem eröfeszités-, hanem nagy szavakban, melyekben oly bö a baloldali szótár. Soha se eröltessék meg magukat ezekben is: mert mire elmondják dictioikat, az események rohama ismét megszégyeniti öket. Ismét — mondjuk — mert már egyszer hatalmasan felsültek a franczia-porosz viszály kezdetével. Akkor is ök a porosz szószólói voltak, és csakhamar megbánták lelkesedésöket és a franczia respublikához szegödtek. Vajjon miért? mert tán nagyon szeretik a respublikát? Korántsem! A monarchiában is ez idö szerint nagy kelete van a valódi tehetségeknek, csakhogy természetesen itt sem arról van szó: hogy ki mond legnagyobbat, ki licitálja tul a másikat; hanem, hogy ki hoz fel életrevaló hasznos dolgokat? mert hiába, e hazát csak fegyverrel, munkával és bölcseséggel tarthatni fenn.

A két utóbbival ugyan ök nem bajlódnak, de annál inkább gondolkoznak arról: hogy a magyarnak külön s önálló hadserege legyen.

Nehány szó Metz elestének okairól.

Az egész világot, katonákat és nemkatonákat — e catastropha foglalkodtatja: egyik mentséget keres, másik föltétlenül elitéli annak intézöit; én ez utóbbiak részén állok; legyen szabad elmondanom, hogy miért.

A „Pest. Lloyd“ ban egy volt táborkari tiszt, ki ugy mellesleg kitér a világosi gyásznapra is, azt hozván fel annak mentségére, hogy a csapatok 14 napig folyvást üldöztetve, nem is főzhettek; hogy a lovasság és tüzérség lovainak körmei kinöttek, s nem volt idö és alkalom kellö megvasaltatásukra, mi miatt többé harczban nem használtathattak; továbbá maga az egész hadsereg nyugalom és táplálék hiánya miatt nem is gondolhatott egy csata elfogadására: ez a táborkari tiszt, a ki Világos kezdetét nem keresi Buda alatt, sem a Vágnál, hol a magyar hadtestek egyenként vettettek a tulnyomó ellenség elébe; a ki feledi azt, hogy az elkésett visszavonulásnak ki volt az oka, ugy azt is, hogy a harczképtelen sereg egyik hadteste mit tett 6—7-szeres erö ellen Debreczen alatt, — ez a táborkari tiszt ilyenformán birálja meg a metzi catastrophát.

Bazaine 71 napig volt elzárva Metzbe. Ez a vár nem volt élelemmel ellátva, csak a wörthi és saarbrückeni csatavesztések után kezdék a hiányt pótolni; hanem 7 nap mulva már a vár elött állott az ellenség. Az erösség tehát nem lehetett ellátva élelemmel 200,000 fönyi katonaság és polgárság számára. Aug. 18 után, midön a körülzárolás megtörtént — 14 nappal már a lóhushoz kellett folyamodni. Egy ló husának sulyát 2 mázsára számitva, naponta legalább 1000 lovat kellé levágatni. De azon percztől fogva, a mint ezen táplálékhoz nyultak, folyton gyengült a lovasság és tüzéség harczképessége, tehat gyengült Bazaine hadserge is, s napról napra kevésbé számithatott döntö sikerre. September közepéig el kelle fogyasztatnia 12000 lónak, s ha ezideig ki nem tört, september közepe óta már nem volt képes az áttörésre. A metzi hadseregnél lehetett mintegy 30,000 ló, tehát legfölebb 60 napig érhette be azok husával 170,000 ép és 20,000 beteg és sebesült katona, meg a polgárság. Aztán, a söhiány és nélkülözés anyagilag és erkölcsileg ugy elgyengitette lesz az embereket, hogy egy utolsó kitörés nem lett volna egyéb emberészároltatásnál, s a fennmaradók legfölebb azt érhették volna el, hogy Metzen kivül halnak vala meg éhen. Végül kimutatja, hogy leszámitva a 170,000 böl a nem harczolókat, a trainkatonákra 5%-at, a lónélküli 20000 lovast, az arsenale munkásait, a technikai tüzérséget, — Bazaine csak mintegy 100,000 emberrel állhatott volna ki 200 ezer ellen. Ezeket összevetve, a táborkari tiszt azon következtetésre jut, hogy Bazaine octob. 27 én alig tehetett egyebet, mint a mit ép megtett.

Nem szolgáltam a táborkarnál, hanem mint egyszerü kiszolgált katona, pár kérdéssel vélek megfelelni e számitásokra, melyekben a számok nagyon is egyoldalulag beszélnek, s igy semmit se bizonyitanak — ép ugy nem, mint a Világos mellett felhozott adatok.

Miért záratta be magát Bazaine Metzbe, tudva, hogy az élelemmel ellátva nincs, mert akadálytalanul elmehetett onnan aug. 11 és 12 én; ha igy tesz, nem kellett volna a körülzárás után 14 nappal megkezdeni a lovasság és tüzérség drága lovai felemésztését, s elébbezteni és elgyöngiteni az egész hadserget? Ha bezáratta magát, miért nem tört ki september elsö napjaiban, látva, hogy nincs só és nincs elegendö élelem, — tudva, hogy a poroszok sánezokkal és erödökkel zárják el késöbb a kitörés minden utját? Miért várt mindaddig, mig állitólag csak 100,000 embert küldhetett volna ki a zárlat széttörésére? Miért engedte a dolgot odáig jutni, hogy katonái csak a gyalázat, s a Metzen kivül való éhenhalás közt választhattak?! Ezekre a táborkari tiszt nem felelt — tehát mitsem bizonyitott azzal, hogy 30 ezer ló, per 2 mázsa, 60,000 mázsa hust adhatott, s ez kétszáz ezer embernek csak 60 napra való eleség volt; nagyot hibázik még azzal is, hogy a poroszokat teljes 200000 fövel állitja Bazainnel szembe, holott ezeknél is le kell vala ütnie a harczolásra képteleneket, a betegeket, s a 71 nap alatt elhullakat, miután németországi tudósitások szerint is, több német katonát vittek haza sebesülten és betegen, mint a mennyit, a hiányok pótlására épen a sereg után küldöttek, mi a létszám apadását jelzi.

De ha én, mint egyszerü veterán, tévedhetek is, aligha téved a porosz „Schles. Ztg.“ kitünö katonája, kinek számitása szerint Bazaine aug. 18 után is elmehetett volna Metzből. September elsö napjaiban 150 000 embert vezethet vala Frigyes Károly 180,000 embere ellen, s igy, miután ezek 8 mértföldnyi körben valának felállitva, biztos lehetett volna a győzelemről, minthogy a csata szokott tartama, 8—9 óra alatt, az utóbbi legfölebb 90,000 embert vethetett volna utjába. Metz — igy szól tovább a porosz katonatiszt — 30,000 embernyi öraséggel Sebastopol szerepét játszhatja vala. A sedani csatával összeeső noissevillei támadásnál is áttörhetett volna Bazaine, ha a rendelkezésére álló tulnyomó erőt a gyengébb pontokra veti. Katonai szempontból, a metzi hallatlan capitulatiot „soha sem lehetend igazolni“; a történet mindig el fogja itélni azon tényt, hogy a természettől és emberi kéztől oly roppant erös hely, „ostrom nélkül hagyta magát megadásra kényszeritteni“, még ha kétszeres számu ellenséggel állott volna is szembe. Már a sedani capitulatio meglepte a világot, bár ott 3 napi csata után a szétvert, hirtelen gyüjtött és hiányosan szervezett, nagyobbára ujoncz sereg, csekély arányban állván az ellennel tarthatlan helyre támaszkodott, honnan sem löszerrel, sem élelemmel el nem láthatta volna magát: mig Metzben a franczia hadsereg hadedzett népe volt mindenfélével böven ellátva. „Ha — igy végzi a porosz katonai biráló — badi operatióink vezetöi apróra ismerték volna a Metzre visszaszoritott ellen erejét, s a hely gazdag segélyforrásait, — aligha merték volna egy oly kevéssé tulnyomó hadsereggel a körülzárolást“.

Én a porosz itéletét tartom helyesebbnek, bár mitsem szól a 30000 ló kimázsálásáról; annál is inkább, mert Jókai is igy kiált fel a nov. 1 én kiadott „Hon“-ban: „ha valami felülmulja azt a csodát, hogy Bazaine 150 ezer embere capitulált 200 ezer német honvéd elött“ — — s késöbb ugyan Jókai megengedi azt is, hogy „Bazaine áruló lehetett“*).

Ezekből kiindulva, nem annyira Jókai csodálkozása, mint a burkus katona okoskodása engem arról győz meg, hogy nem a lóhús csekélysége, vagy a só hiánya, hanem az aranygolyó ereje döntötte meg Metzet: a porosz stratega világosabban látta a metzi capitulatio okait, mint a mi generalstablerünk, és irókatonánk.

Egy kiszolgált katona.

Legújabb táviratok.

Berlin, nov. 5. A Bismarck által ajánlott fegyverszünetet a toursi kormány nem fogadta el. Páris bombáztatásáról lemondtak, miután a kapitulátió okvetlenül várható. (?)

Versailles, nov. 5. Belford eröd több apró győzelmes ütközet után 3 ka óta ostromzárolva van.

Tours, nov. 5. Nantesből a hivatalos léghajó tudósitása folytán jelentik, hogy Párisban tartott szavazás eredménye három kerület kivételével a következő: igen-nel szavazott 442,000 s nemmel 49,000. — Párisban teljes nyugalom uralkodik, vasárnap óta semmi katonai esemény sem történt.

Tours, nov. 4. Egy decretum minden 20—40 éves, még nös vagy gyermekkel biró özvegy férfi mozgósitását is elrendeli.

Egy másik decretum elrendeli, hogy minden departementban minden 100,000 ember tartozik saját költségén egy-egy üteget s a hozzátartozó legénységet föllállitani. Egy további decretum ezt rendeli: Olyan szabadlövész csapat, mely nem fejt ki elég erélyességet az ellenséggel szemben, feloszlattatik, emberei lefegyvereztetnek és hadi törvényszék elé állittatnak. Az utolsó kölcsönre történt franczia jegyzések 94 milliót mutattak föl.

Az 1871-diki költségvetés.

(Folytatás és vége.)

VII. Belügyministerium

Szükséglet.

Központi igazgatás	389,341 frt.
Megyék, kerületek stb.	7.331,732 „

*) Az azóta napfényre került adatok és jelentések kétségtelenné teszik az árulást, sőt azt is, hogy Bazaine még az ellenségnek is felajánlotta volt hadait — a nemzet ellen használandó azokat egy regenségi dicsőség (?!) megnyerése fejében.

Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Szabad kir. városok stb., törv. költs.	823,500 „
Általános közigazgatás	1.334,941 „
Összesen	10.079,514 frt.
Nyugdijak	676,580 „

Fedezet.

Tébolydák	27,690 frt.
Különféle bevételek	8,000 „
Összesen	35,690 frt.

VIII. Igazságügyi ministerium.

Szükséglet.

Központi igazgatás	218,100 frt.
Országos törvénykezés	2.414,100 „
Országos fegyintézetek	812,300 „
Telekkönyvezés	430,800 „
Összesen	3.875,300 frt.
Nyugdijak	455,000 frt.

Fedezet.

Központi igazgatás	2,000 frt
Fegyintézetek	40,820 „
Összesen	42,820 frt.

Rendkivüli szükséglet.

1. Codificationalis munkálatokra	50,000 frt.

IX. Földmivelés-, ipar- és kereskedelem.

(Horvátországgal együtt.)

Szükséglet.

Közp. igazgatás	168,150 frt.
Keresked., ipari, bányászati czélok	44,000 „
Gazd. ágazatok emelése	108,400 „
Gazd. tanintézetek	187,600 „
Állami lótenyésztés	2.310,000 „
Vesztegintézetek	44,200 „
Keleti marhavész elfojtására	47,000 „
Pesti állatgyógyintézet	32,800 „
Bányakapitányságok	61,450 „
Földtani intézet	26,900 „
Statistikai hivatal	56,970 „
Posta	4,018,920 „
Távirda	1,411,200 „
Rév- és tengerparti egészségügy	59,800 „
Pesti zálogház	137,000 „
Összesen	8.714,390 frt.
Nyugdijak	87,000 „

Fedezet.

Gazdasági tanintézetek	49,300 frt.
Lótenyésztés	1.610,740 „
Pesti állatgyógyintézet	10 400 „
Posta	4.170,000 „
Távirda	1.112,000 „
Rév- és tengerp. egészségügy	12,700 „
Pesti zálogház	137,000 „
Bányajelletek	41,000 „
Alapok, alapitványok stb.	27,010 „
Összesen	7.170,150 frt.

Rendkivüli szükséglet.

1. Kereskedelmi czélok	1,000 frt
2. Gazdasági tanintézetek	27,000 „
3. Álladalmi lótenyész- intézetek	151,000 „
4. Pesti állatgyógyintézet	16,900 „
5. Távirda Magyar- és Horvátországban	306,310 „
6. A posta- és távirdaház épitésére második részlet	250,000 „
Kerekszámban összesen	745,900 frt.

Rendkivüli fedezet.

1. A kisbéri urad. egy kömalom eladásából	10,000 frt.

X. Közmunka- és közlekedési ministerium.

(Horvátországgal együtt)

Szükséglet.

Központi igazgatás	375,080 frt.
Topografiai hivatal	11,700 „
Vasutbiztositéki számvevőszék, és korm. biztosok	33,860 „
Államépitészeti hivatalok	332,171 „
Utak fentartására	3.955,256 „
Vizépités	368,423 „
Összesen	5.076,490 frt.
Nyugdijak	82,120 „

Fedezet.

Vasutbiztositéki számvevőszék és felügyelet	25,330 frt.
Államépitészeti hivatalok	52,000 „
Utak fenntartása	4,100 „
Vizépités	150 „
Összesen	81,580 frt.

Rendkivüli szükséglet.

1. Utépités	1.335,500 frt.
2. Vizépités	2.478,500 „
3. Tengeri kikötők	141,300 „
4. Különfélék	23,000 „
Összesen	3.978,300 frt.

Vasutépités

Szükséglet.

1. Magyar kir. vasutépitészeti igazgatóság	366,800 frt.
2. Vasutépités	22.035,320 „
Összesen	22.402,120 frt.

Fedezet.

Az engedélyezett vasutak épitése feletti felügyelet költségeinek megtéritése fejében az egyes társulatoktól 150,000 frt.

Államvasutak jövedelme.

Szükséglet	1.700,000 frt.
Fedezet	2.995,400 „
Jövedelem	1.295,400 frt.

Magyar országgyülés.

A képviselőház ülése october 31-én.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Bujanovics Sándor, Jámbor Pál és Ivacskovics György.

A kormány részéről jelen vannak: gr. Andrássy Gyula, Kerkápoly Károly, Horvát Boldizsár, Szlávy József és Bedekovics Kálmán miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesittetik.

Lindner Gusztáv kőbalomszéki képviselő a nagyszebeni jogakademia igazgatójává neveztetvén ki, képviselői állásáról lemond.

A ház ezt tudomásul veszi, és az uj választásra vonatkozó intézkedések megtételével az elnökséget megbizza. (Helyes.)

Deák Ferencz a magy. kir. curia és a pesti kir. itélő tábla fogalmazóinak folyamodványát nyujtja be, melyben a magy. kir. miniszteri központi fogalmazó- személyzetre nézve javaslatba hozott fizetésfelemelésnek reájok leendő kiterjesztését kérelmezik, és kéri azt a pénzügyi bizottsághoz utasitani.

A pénzügyi bizottsághoz utasittatik.

Bujanovics Sándor jegyző olvassa a mult ülési szavazás eredményét, mely szerint az elsőfolyamódási biróságok székhelyeinek meghatározására kiküldött bizottságba megválasztattak: Andrássy Gyula 186, Bánó József 186, Bethlen J. gr. 187, Csengery Antal 187, Dániel Márton 187, Dietrich Ignácz 173, Ghyczy Kálmán 187, Hoffmann Pál 184, Hosszu József 186, Ivácskovics György 186, Késmárky József 186, Klobusitzky Ágoston 183, László Imre 187, Madocsányi Pál 187, Mocsáry Lajos 185, Nyáry Pál 187, Paczolay János 185, Papp Lajos 187, Perczel Béla 187, Stoll Károly 186, Szakácsy Dániel 185, Tisza Kálmán 187, Tury Sámuel 187, Urházy György 186, Wächter Frigyes 184 szavazattal.

Kerkápoly Károly: pénzügyminiszter felel Táncsics képviselő interpellátiójára.

A kérdéses kincstári utalványokon csakugyan van német szöveg is, és ezt nem látom ellenkezni hazánk önállóságával és függetlenségével, azon egyszerü okból, mivel ama kérdéses utalványok nem pénzjegyek. Azok egyszerü kötelezvények; az államnak adóslevelei; valamint minden magános adóslevelét azon nyelven állitja ki, melyen hitelezője kivánja, ugy az állam sem ad fel semmit a maga önállóságából és függetlenségéből az által, ha adóslevelét oly nyelven is állitja ki, melyen azt hitelezői kivánják, s megértik.

Ez esetben nincs biztosan megállapitott hitelező; az egész közönségtől várjuk, hogy azon jegyeket honorálva, hitelt adjon s ez által hitelezőjévé legyen az államnak. Ha a valóság előtt szemet hunyni nem akarunk, előreláthatólag jelentékeny lesz azoknak száma, kik ezen jegyeket honorálva hitelezőinkké válandanak és a német nyelvü szöveget inkább értik, s azért inkább is kivánják.

Itt nem az ország függetlensége az irányadó, hanem a czélszerüség, az opportunitás, s azon tekintet hogyan biztositsunk a jegyeknek nagyobb keletet. Itt az ország érdeke azzal függ össze, hogy minél nagyobb hitelt s nagyobb keletet biztositsunk a jegyeknek, ezt pedig az által biztositjuk, ha lehetővé tesszük, hogy többen megértsék mivel van tulajdonképeni dolguk. Azért az egészet nem tartom az ország önállósága s függetlensége kérdésének, hanem a czélszerüségének. (Helyeslés.)

Táncsics Mihály meg van nyugtatva a miniszter felelete által.

A ház tudomásul veszi a minister válaszát.

Kerkápoly Károly pénzügyminister beszéde

a képviselőház oct. 31-diki ülésében.

Engedelmet kérek a t. háztól, hogy a napirend felvétele előtt beválthassam a mult héten tett abbeli igéretemet, hogy az 1869 dik évre vonatkozó zárszámadást szintén a t. ház asztalára teendem a legközelebbi napokban. Tettem volna ezt, igéretem szerint már a mult héten a legközelebbi ülés alkalmával, ha ez oly röviden véget nem ért volna.

A zárszámadás, a mint méltóztatik látni, egész teljességében itt van. A mi eredményeit illeti, azokat főbb vonásaiban már a költségvetés beterjesztésekor voltam bátor feltüntetni, és mert a törvény értelmében, jövőre a zárszámadásokat nem a miniszteriumnak, hanem az államszámvevőszéknek kell már össze is állitani, mit az, miután még meg nem alakult ezuttal nem tehetett, mit pótolni fog annak revisiójával. Épen azért gondolom, t. ház, hogy talán felesleges dolgot cselekedném, ha ennek tartalmát nagy részletességekig bemenve ismertetném ez alkalommal, a midőn még át nem ment azon revision a főszámvevőszék részéről, melyen a törvény értelmében átmennie kell. Tudva ugyanis, hogy e számadás annak jelentése kiséretében még egyszer a ház elé kerül, azt gondolom, hogy a részletezést nagyobb megnyugvással fogja a t. ház tudomásul venni akkor, midőn a felülvizsgálattal megbizott állami organum jelentése mellett lehet azokat felmutatni, mint most, mikor az még hiányzik, ugyanazért ez alkalommal rövid akarok lenni és csakis a fődolgokra szoritkozom. (Halljuk!)

A mi a zárszámadás külalakját illeti, az egészben és nagyban ugyanaz, a mi volt a 68 ik évi zárszámadás külalakja, némi javitásokat eszközölni mégis iparkodtam. A t. ház itéletet fog mondani annak idejében, ha valóban javitások e azok vagy csak változtatások?

A hasábok czélszerübb berendezéseire és oly elnevezéseire törekedtem, melyek által az, hogy mi czéloztatik, az azon hasábokban foglalt kimutatással ugyszólván már a nomenclatura által világossá lesz.

A mérlegek, melyek mellékelve vannak, szintén a mult éviek, nevezetesen: egy pénztári mérleg, egy jövedelmi mérleg és egy vagyoni mérleg. Ugy a pénztári mint a jövedelmi mérlegnél külön van tartva a rendkivüli és a rendes bevételek és kiadások, illetőleg jövedelmek és költségek mérlege, mi azelőtt nem volt. Ezáltal némileg nagyobb világosság hozatott a kimutatásba, nem lévén a rendes jövedelem a rendkivüli jövedelemmel és viszont összevegyitve. Azután következik a vagyonmérleg, még pedig négy rendbeli kimutatás: az ingatlan vagyon, a termesztmények és anyagok, a követelések és a tartozások külön lévén egyenkint kimutatva. Ezeknek mint a vagyon formáinak teljessége adja aztán az általános vagyonmérleget, a mi „állami leltár“ nevezete alatt jelenik itt meg.

Mert a mikor mindezek kimutatva vannak, akkor egyszersmind az államleltár is el van készitve. A mi a summázatot illeti, a summázat a mult évi hármas summázat helyett most csak egyben jelenik meg, azon különbséggel, hogy ezen egy summázat hasábjain egyesitve van mindaz, a mi a multkor háromban volt, ugy hogy nem is merülhet fel ama kétség, a mely felmerült tavaly, hogy t. i. a több summázat közül melyik az igazi zárszámadás. Most egyben jelenvén meg a summázat, nyilván ez a tulajdonképeni zárszámadás. Hogy azonban a zárszámadás tartalmilag szegényebbé még se váljék, fölvétetett ez egybe mindaz, a mi a három közt volt taval megosztva.

Ezen summázat hasábjainak tartalma a mellékletekben is keresztül van vezetve.

A summázat hasábjai megvannak a mellékletekben is, s igy a három mérleg keresztül van vezetve még az egyes rovatoknál, tehát a zárszámadás minden egyes tételénél is Ez belátást enged a részletekbe.

A summázatnak a czimekre szoritkozása pedig lehetővé teszi az eredménynek az előirányzattal összemérhetését, mi szintén kivánatos.

A végeredmény az, hogy a jövedelem és költség, tehát nem a bevételek és kiadások, egybevetése 5 067,316 frt 72½ kr jövedelmi fölösleget mutat. Jövedelemnek tekintünk oly bevételt, a mely az állam vagyonnal szaporodását eszközli; költségnek oly kiadást, a mely annak rovására megy; tehát ha p. o. elköltünk valamely összeget, de azt befektetjük, az kiadás, de nem költség, miután a mi előbb az állampénztárban mint pénz volt meg, azontul realis értékben lesz meg, de csakugyan meglesz; mig ellenben eladva például urbéri papirokat, azok ára a pénztárban bevételt képez ugyan, épen ugy, mintha ingatlan vagyon árából folyna be valami; de sem egyik, sem másik nem jövedelem, csak egyszerü bevétel.

A jövedelem és költségek egymással arányositása elég kedvező eredményt mutat az 5.067,316 frt fölöslegben. Ne méltóztassanak azonban gondolni, hogy az mind készpénz. Ilyen csak 1.615,830 forint erejéig, a többi pedig az értékpapirok szaporodásából áll elő részben, az állam birtokában levő tiszai vasuti részvények időközben beállt áremelkedésének folytán.

A kimutatott eredmény tényezőiből, tájékozás czéljából ezuttal csak nehány nagyobb tételt akarok kiemelni.

Az egyenes adók előirányozva voltak 53 millió 921,000 frttal, jövedelmeztek pedig 53.854,046 frt 26½ krt. tehát összesen csak 66,953 frt 73½ krral kevesebbet az előirányzott összegnél, és pedig: kevesebbet jövedelmezett a földadó 2 millió 771,586 frt 29½ krral.

Az 1868. május 1. és 2. beállott fagy nyomán bekövetkezett inség folytán ugyan több adóleirást kellett engedni, s ezért igen nevezetesen kevesebbé lett a földadó. A személykereseti adó szintén kevesebbet jövedelmezett mint előirányozva volt és pedig 309,472 frt 80 krral és nem folyt be a királybér-hátralék fejében előirányzott 17,000 frt, az összes kevesebblet tehát tesz 3.098.059 frt 9½ krt, ellenben többet jövedelmezett a házadó 330,181 frt 28½ krral, a jövedelmiadó 1,758,086 frt ½ krral, és hozzáadván a késedelmi kamatok fejében befolyt 942,838 frt 7 krt, az összes többlet 3.031,105 frt 36 krt tesz, melyet a fennkimutatott hiánynyal egybevetve az érintett 66,953 frt 73½ kr kevesebbletet adja.

A fogyasztási adók előirányoztattak 11.293,000 frttal, jövedelmeztek pedig 13.182,840 frt 83 krt.

TÁRCZA.

A tápszerek.

(A „L' Illustration“ után.)

II.

De alig czáfoltatott meg az egyik elmélet, s már is más lépett helyére: az elméletek olyanok, mint a lernai hydra: ha levágod egyik fejét, azonnal más nő helyébe. Az emberi gépben az erő nem az izomszövet elégéséből származik, mint Liebig állitja, hanem a kövér tápanyag élenyülésével, midőn t. i. az éleny nem képes a könenynyel vizet alkotni. Ez az elmélet van most tulsulyban. Kizárólagos, mint a többi, s ép ezért körülbelől nem helyes. A helyett, hogy egy vagy két elemhez ragaszkodunk csak azért, hogy azoknak kizárólagos tulsulyt tulajdonitsunk, nem sokkal észszerübb-e a föltevés, hogy mindenik elem, mely az emberi test chemiai compositiojába belép, ott egyenlően szükséges szerepet játszik az erő létrehozatalában? Lehetetlen-e megóvni magunkat az eszmék ama divatszerüségétől, minélfogva természeti tünemények végtelen változatait egyetlen egy erő avagy anyag principiumra akarjuk visszavezetni?

Ugy látszik, természetbuváraink e kérdés fejtegetésénél abból indulnak ki, hogy az ember, ugy tekintve mint gép, mely bizonyos tápszerek feleméstése által bizonyos mechanikai erő kifejtésére van hivatva, sokkal alantabb áll bármely állatnál; elfeledik, hogy nem a hüsevés és nem az izmok kifejtése az, minek folytán sikerült neki a gépeket feltalálni, s ezáltal a föld urává lenni.

Egyoldalu tanulmány nagyon könnyen tévútra vezeti a szellemet, elfogultságot szül s akadályozza a szélesb, tisztább látkört, s magasb álláspontot. Eclatáns példa erre azon sokat vitatott problema, mely azonban még maig sincs megoldva, hogy t. i. miért nem emészti meg a gyomor önmagát is, holott a legkönnyebben emészthető tápanyagok közé tartozik.

E kérdés már rég foglalkoztatja az orvosok és phisiologok tudvágyát. Hunter bizonyos gyámerőnek működéséből magyarázza ki az emésztés szervének emészthetlenségét, mely erőt ismét az életerő egy részének tart. Mert — ugymond — a halál után a gyomor megemészti magát a tápszerekkel együtt, melyek benne maradtak. — Valóban csodálatos egy emésztés az a rothadás.

E magyarázatot nem találta kielégitőnek Bernard, s hogy helytelenségét kimutassa, egy eb gyomrán nyilást vágott és azon át élő béka czombokat s eleven tengeri nyul füleket tevén be a gyomorba, constatálta, hogy a gyomor ezeket is ép ugy megemésztette, mint más tápszereket. Igen, de hát ez a kisérlet nem bizonyit semmit. Nem esznek e eleven osztrigákat?

Liebig szerint az, mi megakadályozza, hogy a gyomor önmagát megemésszse, azon vastag nyálkarétegben keresendő, mely ez organum belső falait boritja. De Pavy kisérlete, melynélfogva egy eb gyomrának belső oldalfalait megfosztván említett nyálkarétegtől, a gyomor mégis ellenállott az önmegeméstésnek, bebizonyitá Liebig hypothesisének tarthatlanságát, s helyébe a magáét állitotta fel, melynélfogva kérdéses tünemény egyedüli oka a vér lugsava, mely az emésztés folyama alatt szabadon kering a gyomor hajcsöves véredényeiben.

Ez ellentétes elméletekből láthatjuk, hogy az élettanárok még ma sincsenek tisztában a kérdés iránt. Pedig hát nagyon könnyen meg lehetne oldani. Hagyjuk csak magára, tápszer nélkül a gyomrot: majd meglátjuk, hogy nem támadja-e meg önmagát is. Megdönthetlen bizonyiték erre nézt az éhenholt gyomra. A mi azt illeti, hogy miért nem emészti meg a gyomor önmagát is: ez oly kérdés, melyet nem is kellett volna felvetni. Jól megvizsgálva a dolgot: valóban e tekintetben szó sem lehet a gyomor és tápszerek összehasonlitásáról. A gyomor ép ugy él, mint a test, melynek kiegészitő részét képezi, következőleg az anyag, melyből áll, folyvást megüjul az élet morphoplastique törvénye szerint. A tápszerek ellenben azon pillanatban, melyben reájok a gyomor átalakitó működését elkezdi, megszünnek élni. Miért nem jutott ez eszükbe azoknak, kik e kérdéssel foglalkoztak? Azért, mert be szoktuk hunyni szemünket a világosság előtt; ha elfogultságból valamely eszme vagy elmélet járma alatt nyögünk. S. A.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tehát 1.889,840 frt 83 krral többet az előirányzott összegnél.

Ezen többlethez járul: a szeszadó 1.000,874 frt 87½ krral, a boradó 540,031 frt 78½ krral, a seradó 50,023 frt 86 krral, a húsadó 261,694 frt 76½ krral, a czukoradó 29,215 frt 54½ krral, összesen 1.889,840 frt 83 kr.

A jövedékek előirányoztattak 36.722,800 frttal, jövedelmeztek pedig 39.360,702 frt 51½ krt, vagyis 2.637,902 frt 51½ krral többet, mint előirányozva volt, és pedig: többet jövedelmezett a sójövedék 1.183,796 frt 39½ krral, a dohányjövedék pedig 1.519,044 frt 56½ krral, összesen tehát e két jövedelmi ág 2.702,840 frt 96 krral, mig a lottó jövedék 64,938 frt 44½ krral maradt az előirányzat mögött (2.637,902 frt 51½ kr.)

Itt azonban tekintetbe veendő, hogy a sójövedék jövedelme, az 1868. évi zárszámadásba becsuszott hiba kiegyenlitése czéljából 638,310 frt 97½ krral leszállittatott, mely leszállitás nélkül a sójövedéknéli kedvezőbb eredmény 1869 ben helyesebben 1.822,107 frt 37 krt tenne.

Az illetékek előirányoztattak 10.702,200 frttal, eredményeztek pedig 14.222,910 frt 32½ krt, többet tehát 3.520,710 frt 32½ krral, mely többlethez a bélyeg 172,915 frt 82 krral, a dijak és jogilletékek 3.347,421 frt 37 krral, és a fémjelzés 3217 frt 15 krral, összesen e három ág 3.523,554 frt 70 krral járult, mig az út- és hidvám az előirányzathoz képest 2843 frt 37½ krral visszamaradt, s igy a végeredmény 3.520,710 frt 32½ kr. többlet.

Áttérvén a kiadásokra, következő eredmények mutatkoznak: A királyi udvartartás költsége 3332 frt 57 kr. A kabineti iroda költsége pedig 2100 frt 68 kr tulhaladást mutat, mig ennek ellenében az államadóssági járuléknál 469,338 frt 72½ kr, a közösügyi költségeknél pedig 2.463,666 frt 24 krnyi megtakaritás jelentkezik, egyszerüen azért, mert az agio kisebb lett az előirányzottnál, s igy az ezüst járulék kevesebbe került, s mert a vámjövedelmek többet tettek. A földtehermentesitési adósságczimén előirányoztatott 15.589,000 frt, illetőleg a tőketörlesztésre felvett, költséget nem képező 2.770,500 frtnyi kiadás levonása után 12 millió 818,500 frt, mig az eredmény 13.674,307 frt 37½ kr, és igy 855,807 frt 37½ krajczárral többet tett.

Az országgyülés költsége az előirányzott 500 ezer frt ellenében 282,625 frt 15½ krnyi többletet mutat, mig a miniszterelnökségnél 9,394 frt 8 kr, a Felség személye körüli ministeriumnál 7,979 frt 44 kr, a belügyministeriumnál 98,030 frt 28 kr, a kereskedelmi ministeriumnál 112,795 frt 71 kr, a vallás- és közoktatásügyi ministeriumnál 124,408 frt 52½ kr, az igazságügyi ministeriumnál 468,191 frt 31½ kr, a honvédelmi ministeriumnál 855,683 frt 78½ kr, és a horváth-szlavon ministeriumnál 1,538 frt 18 krral kevesebb fordul elő.

A kiadásokban tételek mutatkoznak, melyek szintén a vagyon-szaporodást tanusitják; nevezetesen az államvagyonba több mint 5 millió frt erejéig befektetések történtek; de ezen összeg ki van egyenlitve az activ-követelések megfelelő alább szállása által, tehát sem mint jövedelem, sem mint költség az eredményt nem változtathatja.

Én mindezeket csak azért mondtam el, hogy a végeredményeket constatáljam, s hogy az előirányzott, több mint 12 millió deficit ellenében constatáljam a zárszámadásnak alapján, hogy az előirelátott hiány nem állott be, de azért is, hogy megmutassam, miből erednek a többletek, melyek ezen deficitet elenyésztetik. Csakis ezért voltam bátor ezen adatokat felidézni.

A tüzetes kimutatások méltánylása vélemé nyem szerint akkor lesz idején, ha a zárszámadás nemcsak a ministerium által beterjesztve, hanem egyuttal az annak megvizsgálására hivatott állami számvevőszék jelentésével kisérve lesz.

Most nem marad fenn más, mint kérni a t. házat, méltóztassék gondoskodni, hogy annak ide jén, midőn az állami számvevőszék megalakulta a kormány által kijelenteni fog, a zárszámadás felülvizsgálás végett annak kiadassék. Én részemről gondoskodni fogok, hogy az a képviselő uraknak is mielőbb birtokába jusson, mit e perczben egész mérvben nem eszközölhetek, miután a nyomdai munka meg be nem fejeztetett. De a sommázat — ugy reménylem — nehány nap alatt ki lesz nyomatva, ki lesznek nyomatva az egyes ministeriumok zárszámadására vonatkozó részletezések is, kivévén az aránylag sokkal nagyobb terjedelmü pénzügyministeri részletezéseket, melyek teljes kiállitása még pár hétbe kerülhet.

A már is kiállitott részleteket azonnal, a többieket elkészültök után mindjárt leteendem a ház irodájába s az elnökség utján a képviselő urak tudomására hozandom, méltóztassanak azt a jövő évi költségvetés megbirálásánál felhasználni. (Helyeslés jobb felől.)

A csatatérről.

Végre valahára hirt hozott a „Provincial Correspondenz“ arról, hogy a Metzet ostromlott hadsereget hová fogják rendelni. Egy része Metz őrségéül marad Zastow tábornok alatt, s ennek feladata lesz Thionwille ostromáról is gondoskodni. Ez a kis vár ugyanis a németek további operatioit illetőleg meglehetős fontos szerepléssel bir különösen vasúti tekintetből és azon okból, minthogy e város jó támasza volt a folyton gyarapuló szabad lövész csapatoknak. A hadsereg egy másik része Manteuffel parancsa alatt északon fog működni, Lille tájékán, mely egy nagy elsánczolt tábor és tere az újon képződő franczia hadaknak Bourbaki alatt.

Északon még igen sok eröditett helye van a franczia knak, s köztük legalább 22, a mely még poroszkatonát nem látott. Nem kis feladat lesz a poroszoknak a lillei hadsereggel megküzdeni, s lehet, hogy ez több dolgot fog adni nekik, mint az eddigi Metz előtti müveletek.

A második hadsereg nagyobb részének délen és Franczia ország közép tájain lesz elég elfoglaltsága, feladata levén ugyanis egyfelől az ugynevezett loirei, másfelől a vogesi franczia hadseregekkel megküzdeni. Hátra van még a Bourges körüli küzdelem, a hol szintén igen jól fogják magokat védhetni a francziák, mert ott böven el vannak látva ágyukkal és lőkészlettel, földváraikat pedig csak roppant sok ágyülövéssel lehetend fölbontani. Csak Bourges eleste után lehet aztán egyenesen Lyonnak tartani, a mely szintén hatalmas fegyverhelye Dé-Franczia országnak.

A metzi franczia hadsereg fegyverletételéről a „Köl. Ztg“ nak oct. 30-ról Ars sur Moselle ből a következőket irják:

Tegnap déli egy órakor vonult ki a kapukon a fogoly hadsereg. Frigyes Károly herczeg törzsével egyetemben Jouy mögött Chaussenál Frescati mellett várakozott; a foglyok átvételére a hesseni hadosztály volt kirendelve. Legelőször Bazaine jelent meg tisztjeivel lóháton és a herczeg felé lovagolva őt következőleg szólitá meg: „Monseigneur, j'ai l'honneur de me présenter!“ A herczeg magához intette és ezután megkezdődött a fogoly tisztek és hadsereg elvonulása. A tisztek lóháton voltak, a többiek fegyverrel, mert megengedtetett azokat később a városba letenni.

A katonaság, ugy a lovak is valóban nem ugy néztek ki, mintha a várban oly igen nagy lett volna a szükség, különösen a testőrség egész ruhája csaknem új volt; a lovak nagyobbrészt jó állapotban voltak. A foglyok a Jouy-től Metzbe vezető Chaussebe vitettek, és az átadás után őrizet alá vétettek. A vár átadásával a németek kezeibe roppant nagy zsákmány került. A St. Quentin-erődöt Kummer hadosztálya, a St.-Privat-erődöt a hesseni testőrség, a St. Julien erődöt pedig a II-dik hadsereg szállta meg.

Berlin, nov. 4. A „N. A. Ztg“ megjegyzi: Bazaine azon rendeletéből, hogy a fegyvereket kimélni kell, azt következtették, hogy megállapodás van Metz visszaadását illetőleg, de ez teljesen hamis föltevés. A bajorok azon óhajtása, hogy az általok 1866 ban hadi kárpótlásul fizetett 30 millió visszafizettessék, a főhadiszálláson kedvezőleg fogadtatott.

Tours, nov. 3. Egy nov. 2 ki rendelet szerint a párisi lakosság csütörtökön azon kérdés felett fog szavazni: ha vajjon a kormány folytassa-e a nemzeti védelmet vagy ne.

London, nov. 4. Állitják, hogy a fegyverszünet tegnap aláiratott. Megengedtetik, hogy Páris a fegyverszünet alatt magát élelmiszerekkel elláthasssa. Az alkotmányozó gyülekezet e hó 15-re hivatik egybe. A lapok remélik, hogy a fegyverszünet feltételei békekötésre fognak vezetni.

Berlin, nov. 4. A „Kr. Ztg“ ellentmond azon felfogásnak, mintha Párisnak megengedtetnék, hogy a fegyverszünet alatt magát élelmiszerekkel elláthassa; ellenkezőleg az élelemnek a fegyverszünet alatti szükségképi megakadása oda látszik mutatni, hogy mindkét hadakozó fél azon véleményben van, miszerint a béke a fegyverszünet alatt vagy azután nemsokára létre fog jöni.

UJDONSÁGOK.

— Ő Felsége a király 80 ezer frtot adományozott Buda városa szépitésére, mely összeg az 1866-ki újonczok felszerelési költségeiből maradt fenn.

△ Ponori Tewrewk József veterán irónk f. hó 4-én 78 éves korában meghalt.

✕ A kolozsvári tanitónő-képezde ünnepélyes megnyitása az iskolatanács s nagyszámu és diszes közönség részvéte mellett tegnap d. e. történt a városház nagytermében. Az iskolatanács részéről Nagy Péter ev. ref. püspök tartott megnyitó beszédet, melyben kiemelve a nönevelés nagy fontosságát és messzeható jelentőségét a társadalmi élet minden terén, az első tanitónő-képezde létrejöttét Kolozsvártt korszakot alkotónak jelzi. Végül a képezde tanárait, mint egy új irány úttörőit üdvözölve, ügyszeretetök- és buzgalmukba helyezi az intézet felvirágzása iránti reményét. A képezdei tanárok részéről dr. Császár Károly viszhangozta a püspök szavait, mire számosan a czélszerüen berendezett, tágas termekkel biró képezde helyiségét nézték meg, mely az ugynevezett Bogdánffy bástyában van.

= Az igazságügyi ministerium egyik rendelete újolag figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy mindennemü hivatalos hirdetményt a hiv. lapokba leendő iktatás avagy közöztetés végett ne a belügyministeriumhoz, hanem közvetlenül az illető hirlapokhoz terjesszék, s csak ha külföldön is ki kell hirdetni avagy országszerte közöztetni, ez esetben az igazságügyministeriumhoz.

Δ Sikkasztás. B. E. a „Victoriá“ nak egyik fiatal tisztviselője a napokban tetemes adósság hátrahagyásával s 1000 frtot meghaladó, az intézet tulajdonát képező összeggel megszökött, mint mondják Romániába.

— A kinevezések a honvédség tényleges és szabadságolt állományába, ugy a törzstisztek, mint a fő- és altisztekhez a legközelebbi napokban biztos várható.

— A muzeum-egylet t. cz. tagjainak: A muzeum-egylet természettudományi szakosztályának tisztelt tagjait van szerencsém ezennel szerdára f. november hó 9-ére délutáni 5 órára az egyleti olvasó szobába tisztelettel meghivni értekezletre, a melynek czélja népszerüen tudományos előadások rendezése a beállott téli idény folytában. Tájékozásul megjegyzem, hogy a természettudományi szakosztálynak rendes tagja az egylet minden tagja, a ki a természettudomány bármely ágával foglalkozik. Kolozsvártt, november 6-kán 1870. A szakosztályi elnök ur megbizásából Finály Henrik egyleti titkár.

— A pálinkaivót elvitte az ördög. Egy czoldi földész Trajka Nikulai annyira szerette a pálinkát, hogy éjjel nappal ki nem józanodott; mindig azt szokta volt mondani, hogy addig iszik, mig az ördöggel találkozik s akkor aztán vele el is megy. A nyáron egyedül dolgozván a szénaföven egyet gondol, nyirfaágból guzsot teker s felakassza magát a fára; azonban szomszédja meglátja, hirtelen levágja és sikerül őt életre hoznia. A mi emberünk azonban szorgalmason tovább ivott: kell hogy ő találkozzék az ördöggel — ugymond. Mult oct. 8-án elkergeti hazulról családját; iszik folyvást s a kit elől hátul talál mindegyiktől elbucsuzik, igy az ép akkor a helységben szolgálatot tevő csendőröktől is. Még ez nem keltett gyanut, mert már többször szokott volt ilyen bucsuzkodást tenni. Hanem ugy látszik october 9-én összetalálkozott a dracuval, mert mig mások templomba siettek, ő kenderből kötelet sodritott s azzal a mestergerendára felakasztotta magát. Nemsokára 12 éves fia hazavetődött s atyját függeni látván — a kötelet fejszével elvágta s eldugván a madzagot, igy adott hirt a szomszédoknak, hogy apja meghalt. Midőn a csendörök is megjelentek a test még meleg volt, de életre hozni még sem lehetett. Megemlitendő, hogy a nép közül senki sem akart hozzá nyulni, még koporsót sem akartak neki csinálni; a csendörök által késittetett koporsó. A temetésre pap sem jött, nem is harangoztak. (Beküldetett.)

(Necrolog.) Gyulai László, városi közigazgatási tanácsi igtató, a maga és kis leánya: Etelka, valamint nagybátyja: nyug. városi tanácsos Gyulai József s több rokonok nevében a legérzékenyebb fájdalommal jelenti, hogy forrón szeretett édesatyja, az illetők nagyatyja, testvére és rokona városi polgár Gyulai Ferencz életének 67-ik-, özvegységének 2 dik évében f. hó 3-kán megszünt élni. Földi része folyó hó 5-kén délután 3 órakor fog koporsója mellett tartandó ima után, Széchenyi tér 448 számu házától a köztemetői örök nyugalomra elhelyeztetni. Béke poraira!

Szinház, müvészet. Közönségünk kedvencz darabja: „Mirabeau fiatal kora“ a kedvezőtlen idő daczára, nov. 4-én is szépen megtölté a szinházat. A czimszerepben Kovács Gyula, mint Mirabeau Gábor, Sz. Mátrai Laura mint Sophie, Prielle mint Gensonne ügyvéd, Takács mint Mirabeau atyja, Kassainé mint udvarhölgy működtek közre. Mátrai Laura asszonynak mindenkor sikerülnek az érzelemdús szerepek, melyeket nagy bensőséggel szokott előadni. Kovács Gyula szintén elemében van, ha férfias erélyt és bátorságot kell személyesitni. Mindketten ismételt kitüntetésben részesültek.

Nov. 5-én „Choufleuri“ operettet az „Elkényeztetett férj“ élénk s élvezetes előadása előzte meg. Cesarinet Pappné, Hipolitet Kovács Gyula játszta. A mi az emlitett operettet illeti, valóban nagy elismeréssel tartozunk Gerecsné asszonynak azon készségéért, melylyel operettekben is közreműködik, s kitünően szép énekével a különben csak segéd-darab gyanánt elővett mü becsét emelni sziveskedett. Peterman szerepe Marczell, Babylas Darai k. a kezében voltak, s kielegitő személyesitőkre találtak.

Nov. 6-án „Mátyás király lesz“. Zsufolásig telt házban. A szereplők közül kiemelendők Kovács Gyula (Gara), a ki minden tekintetben jeles volt. Kassainé (Szilágyi Erzsébeth). Prielle (Mátyás), Takács (Szilágyi). Megemlitésre méltók végre az ezen előadásra készült fényes uj magyar jelmezek.

KÜLFÖLD.

London, nov. 4. Itt egy röpirat jelent meg, melyet Napoleon császár tollából eredőnek mondanak. A röpirat az 1870. hadjárat történetét tárgyalja; azon okokról nyilatkozik, melyek a sedani capitulatiot előidézték, s igy szól: Franciaországnak terve az volt, hogy egy nagy győzelem által a dél-németeket elválassza az északiaktól, és hogy Ausztriával és Olaszországgal szövetségre lépjen. Az irat e terv bukását a hiányos hadiszervezetnek s a német hadsereg számbeli és fegyelmi fölényének, részben a franczia sajtó és szónokok nehányának tulajdonitja.

London, nov. 3. Mint a „Daily News“ megbizható forrásból értesül: a németek Metzben anynyi hadiszert és élelmi czikket kaptak kezükbe, a mely mennyiség a capitulált franczia helyőrségnek mártius hóig elegendő lett volna. Amerika kivánatára egyezményileg kiköttetett, hogy a franczia és német hadihajók a chinai és japáni vizeken az ellenségeskedéstől tartózkodni fognak.

Madrid, nov. 3. A cortesülésben Prim sajnálatát fejezi ki azon következmények miatt, melyeket a Hohenzollern jelöltsége eredményezett, és ajánlja Aosta hg jelöltségét. Castelar a kormányt megróvatni inditványozza, mert a cortes felhatalmazása nélkül kereste a jelöltséget. Ezen és egy másik inditvány, a diplomatiai okmányok előterjesztésére vonatkozólag, elejtettek. Az elnök nov. 16-ra tüzi ki a királyválasztást.

Florencz, nov. 4. A ministertanácsnak a kamara feloszlatására vonatkozó rendelet alkalmából a királyhoz intézett jelentése ezeket mondja: Ha a nemzeti érzelem ki van elégitve Róma elnyerése által, eszközöket kell keresni, hogy Olaszországnak a szent-székhez való viszonyainak nehéz problemája tartósan megoldassék; — biztositván annak gazdászati és jogi helyzetét, és elháritván minden alapos gyanut aziránt, mintha Olaszország az egyház kormányzatába beavatkoznék. A jelentés mondja tovább: Ezen gondolat lelkesité folyvást a nagy nemzeti pártot, mely Rómát fővárossá kiáltá ki, és soha sem szünt meg az egyház szabadságának tiszteletben tartását, és az egyház fejének függetlenségét biztositani. A király is épen igy nyilatkozott, midőn a római plebiscitumot átvevé. A kormány — igéreteihez hiven — ugy hiszi, hogy a szentszéket mint souverain intézményt elismernie, a pápát sérthetlennek tekintenie és annak vallási hivatása szükséges gyakorlásában azon immunitást kell megadnia, melyet az idegen követek élveznek.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági tudósitás.

A Rikán belől, oct. 30. 1870.

Nem győzöm eléggé csodálni, mennyire megválogatják az ékesszólásra törekvők a szónokokat, kiket a szónoklatban utánozni kivánnak.

A mérés és számvetés tanulói kitől tanulják e csendes mesterségnek szabályait? Táncz és zene kedvelői melyik mestertől vegyék leczkéiket? A kik épiteni szándékoznak, a kovácsokat s épitőket hajhásszák fel; ki tengerre ereszkedik, betanult kormányost keres, ki hadat inditani készül, fegyverhez értőket fogad, s hogy ne emlitsem fel mind, ki mit akar: abban felkeresi a legügyesebb vezért; egyedül a gazdaság az, melyben sem tanitó, sem tanitvány nincs, hanem hozzá szolgákat alkalmaznak, kiknek hasznát máshol nem vehetik, hogy tanitson másokat arra, mihez maga sem ért.

Ezek Columella szavai, s fájdalom, hogy ez ma is igy van!

Hányszor nem történik meg, hogy béresnek áll be, ki egy ökröt sem fogott be soha, másik beáll kocsisnak, ki lovat csak látott, de soha se ételett, takaritott vagy hajtott; beáll majorosnak, vagy gazdaság-vezetőnek egy szabadságos katona, marhakereskedő, mészáros vagy borbély.

Lehet e már most kivánni, hogy ily segédekkel a gazdaság jövedelmezzen?

Sokszor hallottam bámulva még birtokostól is, hogy a gazdaság nem kiván nagy tudományt.

Én ellenkező nézetben vagyok; sőt azt mondom, hogy egy kenyérkereseti mód se kiván terjedelmes ismereteket, mint a gazdaság.

Épitészet, tornászat és vegytan, baromgyógyszerelés, füvészet, viz-lecsapolás, erdő- és pinczevalálás, baromtenyésztés, és a mit legelől említeni kell, s emlitenem: emberismeret, s ezekkel bánni tudásban több más, a gazdasággal szoros összeköttetésben álló ismeret nélkül gazdát nem is képzelek.

De ezen ismereteket nem a gymnasiumokban, nem a lovagdában vagy iparos tanodákban lehet megszerezni.

A számitni tudó birtokosok átlátták, hogy szük pénzvilágban, drága napszám, drága és rossz szük pénzvilágban, drága napszám, drága és rossz cseléddel, s ezek mellett értelmes vezető nemléte miatt, nyereséges gazdaság folytatni lehetlen.

Egy régi classicus ir azon állitása ma is áll, hogy a ki földmivelésre adja magát, legfőbb gondja arra legyen, hogy értsen a dologhoz, legyen ereje a költséghez, akaratja a cselekvéshez, mert utóbb is annak fog lenni legjobb miveletű földje, a ki mivelni tud is, tehet és akar is; mivel tudni és akarni nem elég senkinek költség nélkül, melyet a gazdák megkivánnak.

Viszont az akarat, szorgalom és költség sem használ a dologhoz értés nélkül, mert minden dolognak feje az: tudni mit kelljen cselekedni, leginkább pedig a földmivelésnél, melyben az akarat és tehetség, értelem vagy tudás nélkül, gyakran

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nagy kárt okoz a tulajdonosnak, s az oktalanul tett munkák haszontalanná teszik a költséget.

Arany szavak ezek uraim! megérdemlik, hogy minden földbirtokos szobájába, csür- és pajtájába kiragassza s gyakran olvasva emlékezzék arra, hogy nyereményes gazdaságot pénz és értelem nélkül folytatni nem lehet.

Sokan a birtokosok közül értik is ezt, s a számitni tudók meggyőződtek arról, hogy a mostani körülmények közt a gazdaság házi kezelésében nincs haszon. Innen kiindulva, bérbe adnák birtokaikat, de alaptalan állitásaik szerint, nincs értelmes és biztos bérlő.

Ez állitás alaptalan. Hogy a Rikán belől (hozzáértem mindig Háromszéket is), értelmes és biztos bérlő ne lenne, ezt csak az állithatja, ki a vidéket nem ismeri; merem állitani, hogy Háromszék az erdélyi gazdáknak veteményes kertje. Innen mennek ki a megyékre a legeröteljesebb, legtapasztaltabb gazdák. A valódi okról közelebbről szólok.

F. J.

Táviratí tudósitás a béosi börzéről.

Nov. 11-én: 5% Metaliques 100 frt 57 40. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 67.½. Kamat 57.40. 1860. Kölcsön 92 75. Bankrészvény 723. Hitelintézeti részvény 200 frt 255.½. London 10 ft st. 100 frt. 23¼ kr 121.—. Ezüst 119 75. Cs. királyi arany 5.77. Napoleondor 20 fran. 975..

Földtehermentesitési kötvények: Magyar 79. ½. Temesi 77.—. Erdélyi 75 ½. Horv.-Slavon 80.—

Tulajd. és felelös szerkesztő: **Sándor József.**

Beküldetett. 34

Minden szenvedőknek egészség a delicat Revalesciére du Barry által, a mely gyógyszer és költség nélkül következő betegségeket gyógyit: gyomor-, ideg-, mell, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztéshiányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vizkórt, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzúgást, émelygést és hányást még a terhesség alatt is, húgyfeszt, búskomorságot, sorvadást, csüzt, köszvényt, sárgaságot gyógyit. — 72,000 elismerés gyógyitásokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak, áll rendelkezésre, melyekből kivánatra kivonatok ingyen szolgáltatnak. Táplálóbb a húsnál, s ugy felnőttek mint gyermekeknél 50-szer megtakaritja a gyógyszerek árát.

Ujvár, Magyarországon.

Több év óta nem volt teljes egészségem, emésztésem mindig zavart vala, gyomorbajokkal s nyálkássággal kellett küzdenem. E bajoktól megszabaditott a Revalesciére tizennégynapi használata s most hivatásomat akadály nélkül folytathatom.

½ **fontos bádog szelenczékben** 1 frt 50. 1 *ü.* 2 frt 50 kr. 2 *ü.* 4 frt 50 kr. 5 *ü.* 10 frt —. 12 *ü.* 20 frt — kr. 24 *ü.* 36 frt — kr.

Revalesciére csokoláde táblákban: 12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. **liszt alakban** 12 csé. 1 ft 50 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. 120 csé. 10 frt — kr. 288 csé. 20 frt — kr. 576 csészére 36 forint.

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Goldschmiedgasse 8. Pesten Töröknél, Kolozsvártt Kronstädter Józsefnél, és Binder K. gyógyszerésznél a Szentháromsághoz, a városi Redoutte során. Debreczenben Borsos Ferenczné, és minden postai utánvét mellett.

HIVATALOS.

Sz. **1388.** (508) (2—3)

Hirdetmény.

Alólirott szolgabirói hatóság által közhirré tétetik, miszerint e járásban ujabban rendszeresitett orvostudori állomás 600 frt o. é. állapittatott meg.— Pályázni kivánó orvostudor urak, folyamodásaikat **f. évi december hó 1-ig** e szolgabirósághoz beadni ne késsenek.

A föltételek többi nemei alólirott hatóságnál bár mikor is megtudhatók.

Belső-Szolnokmegye magyar-láposi járás szolgabiróságától.

Domokoson, october 31-kén, 1870.

(Utóposta M..Lápos.)

MOLNÁR SÁNDOR, szolgabiró.

NEM HIVATALOS.

(512) (1—3)

Ékszerkereskedés.

Van szerencsém tisztelettel értesiteni a n. érd. t. cz. közönséget, hogy a napokban érkezvén haza üzletutamból Bécsből, ékszerkereskedésemet a legdivatosabb arany-, ezüst czikkekkel, a legdiszesebb brillánt, gyémánt- és egyéb nemeskö- ékszerrel elláttam, minek következtében szolgálatomat **igen olcsó árban** és **JÓTÁLLÁS MELLETT** ezennel felajánlom.

Egyúttal bátorkodom tudatni, hogy Egyiptomból kapott megbizás folytán **mindennemü ékszert, gyémántot, brillántot és jóféle gyöngyöt** akkora árban vásárlok, a mekkorát az osztrák-magyar bírodalomban sehol sem fizetnek, mert az agiót is rászámitom.

Diszesen berendezett ékszerkereskedésem megtekintésére ezennel tisztelettel fölhivom a n. érd. t. cz. közönséget.

Kolozsvártt, november hó 1870.

REICHBERG LŐRINCZ,
ékszerárus.

Főtér, méltsgos báró Wesselényi Ferencz házában.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhirré teszi alólirt igazgatóság, hogy a kolozsvári zálogkölcsön-intézetnél elzálogositott s folyó évi october hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyilt árverésen el fognak adatni, és pedig az

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhanemük, házieszközök, áruk stb. árverése lesz

folyó évi december 5-kén.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstnemük ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi december 9-kén.

Az árverések az intézet helyiségében mindég d. u. 3 órakor kezdődnek.

Figyelmeztetés. A kiváltás vagy átirás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogositva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átiratni, a már eladott tárgyakból a bejött többlet hasonlag őt illeti.

A vevő tartozik a vételárt rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni

Kolozsvártt, november 4-én, 1870.

A kir. szab. zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

(515) (1—3)

---

(342) (4—*)

New-Yorki

Wheler & Wilson és Howe Mannfg. társak

amerikai

varrógépek

ügynöksége

Teutsch J. B-nél

Segesvártt

eredeti gyári áron árul, pontos szolgálat biztositása mellett.

Az 1867-diki párisi világtárlaton 82 versenyző gyár közt **Wheler** és **Wilson** urak nyerték az **egyetlen arany-érmet.**

Ezen kitüntetés tényleges tanuságot tesz ezen varrógépek még eddig felül nem mult jelességéről, s minden további dicsérést feleslegessé tesz.

VIDÉKI megrendelések, tekintettel a szállitásra és pakolásra, **költség nélkül** szállittatnak helyre a raktár által

TEUTSCH J. B-nél Segesvártt.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket levél általi uton gyógyit a nehézkór valódi orvosa Dr. **Killisch O. Berlinben,** jelenleg Louisenstrasse № 45. Eddigelé 100-nál több nyavalyatörőst gyógyitott meg. (97) ⁸/₁₁ (79—156)

---

(513) ⁸/₁₁ (1—3)

Zeneműszerek

melyek 4-től 120 darabig való zeneműveket játszanak, ezek közt díszmüszerek harangjátékkal, dob- és harangjátékkal, égihangokkal, mandolineval, expressioval, sat. továbbá:

játékszelenczék

melyek 2—16 darabot játszanak, ezek közt necessairekkel, szivar állványnyal, svájczi kunyhócskákkal, fénykép-albumokkal, irószerrel, kéztyüszekrénynyel, levélnyomtatóval, globussal, szivartartóval, dohány- és gyufaszelenczével, bábakkal, dolgozóasztalkákkal, palaczkokkal, tárczákkal, papirvágókéssel, pálczával, székekkel sat. ellátottak; továbbá ajtózárzenék. Mindig a legújab alakban ajánlja

HELLER J. H. Bernben (Svájcz.)

Csak a ki egyenesen hozatja, kap valódi Heller-féle müveket.

Kisorsolás.

Miután a mult évi díjosztás általánosan kedvezöen fogadtatott; a jelen télen is rendeztem egyet. Minden vásárló, a vásárösszeg magasságához képest, egy vagy két díj-jegyet kap. **Több oldalról nyilvánitott óhajtás következtében egy játékszelencze kisorsolás is lesz; egy sorsjegy ára 2 frt. 12 sorsjegyé 20 frt. bankjegyben.** Huzás április hó elején.

Játéktervek az árjegyzékekkel mindenkinek bérmentesen küldetnek.

---

(510) (2—3)

Árverési hirdetmény.

A nemes Hunyadmegyébe keblezett Branyitskai uradalomhoz tartozó, névszerint Branyicska, Bikoval, Bóz, Baresd, Dumesd, Furksora, Gyalakuta, Gyálumáre, Kabesd, Lungsora, Szirb, Tirnáva, Tirnavicza és Válealunga községekbeni arányositott koresomárlási jog 1871-ik év január 1-sö napján kezdődő két egymásutáni évre 1870 **december 5-én** árverezés útján haszonbérbe fog adatni.

Az árverés **Déván** h. ügyvéd Lázár György irodájában fog megtartatni, hol az árverési feltételek is betekinthetők.

A t. közönséghez!

Tisztelettel alólirott bátorkodik a n. érd. t. cz, közönségnek tudomására juttatni, hogy barátságos egyezkedés következtében a „Haller, Lászlóffy és Molnár“ czég alatt fennállott „asztalos-munkák raktára“ czimü üzletből kilépett.

Ennek következtében saját, alább olvasható czége alatt a belközéputczai 458 számu ház első emeletében hasonló üzletet nyitott, s azt a legnagyobb pontossággal folytatandja alólirott.

A midön tehát ezennel szerencsés a n. é. t cz. közönségnek őszinte köszönetet mondani azon nagybecsü pártolásért, a melyben a közös üzletet, a melynek alólirott egyik társvezetője volt, részesitni sziveskedett, reményét bátorkodik kifejezni, az iránt, hogy a t. cz. n. é. közönség pártfogásával alólirott saját czégü üzletét is szerencséltetni kegyeskedend, s e kellemes reményben esedezik, miszerint minden szakmájába vágó megrendelésekkel s dúsan ellátott raktárának számos látogatásával neki alkalmat szolgáltatni sziveskedjék a n. é. t. cz. közönség, miszerint a jó izlés, pontosság és jutányos árak tekintetében a városon minden hasonló üzlettel a versenyt kiállani képes.

Kolozsvár, julius hó 1870.

HALLER FERENCZ

(442) (4—*) polg. asztalos mester és kész bútorraktár tulajdonos.

---

(435) (5—24)

Hihetetlen, de mégis igaz,

hogy az alább felsorolt

REGULÁLT ÓRÁK

oly mesés olcsó áron adatnak el.

Csak 10 frt egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveggel, perez mutatóval, valódi talmi aranyláncczal, medaillonnal és jótállási jegygyel.

Csak 19 frt 50 kr egy valódi angol finom tüz aranyozásu ezüst chronometer óra, kettös köpenynyel, finoman zománczozva, kristály üveggel, finom talmi aranyláncczal, medaillonnal és jótállási jegygyel.

Csak 15 frt 50 kr egy valódi angol, finom tüzaranyozásu ezüst chronometer óra, egy köpenynyel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jegygyel.

Csak 14 frt egy valódi angol csinos talmi aranyhenger óra, legujabb mintáju, kettös kristályüveggel, melyben a szerkezet elzárva is látható, talmi aranyláncz, medaillon és jótállási jegygyel.

Csak 14 frt egy talmi arany óra, kettös köpenynyel, savonette, rugóra, kristályüveg- és nickelmüvel, valódi talmi aranyláncz- és medaillonnal, valamint jótállási jegygyel.

Csak 17 frt egy valódi angol, ezüst horgony óra, kristályüveg- és finom vésettel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jegygyel.

Csak 15 vagy 18 frt egy angol Prince of Vales, remontoir óra, a legerősebb esőüreggel (caliber), kristályüveggel, nickelmüvel, valódi csinos talmi arányba foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnynyel birnak, hogy azokat kulcs nélkül lehet igazitani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmi aranyláncot, medaillont ingyen jótállási jegygyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt egy egészen kisded női óra, valódi ezüstből, valódi aranyozással, nemkülönben valódi talmi arany nyaláncczal és jótállási jegygyel.

Csak 13 frt egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönben láncz- és medaillonnal talmi aranyból.

Csak 22 frt egy legfinomabb ezüst horgonyóra, 15 rubinra, legfinomabb talmi aranyu láncz- és medaillonnal.

Csak 22 frt egy ezüst remontoir óra, mely kulcs nélkül felhuzható, talmi aranyu láncz- és medaillonnal.

Csak 24, 26, 28 frt arany női órák, láncz, medaillon és jótállási jegygyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bélyegző hivatala által bélyegzett.

Talmi aranyláncczok: rövidek frt 1, 1. 30, 1. 60, 2, 3, 4, 5, 6. hosszuk frt 1. 60. 2. 50, 3, 4, 5, 6, 7.

Valmennyi órák első minőségüek, és másokkal csekélyebb minőségüekkel fel nem cserélendők. Az összegnek előre beküldése vagy utánvétel mellett, minden megrendelés 24 óra alatt teljesittetik, és a kivánatnak meg nem felelő czikkek, a legkészségesebben kicseréltetnek. Nem regulált órák 2 frttal olcsóbbak. Árjegyzékek ingyen.

Óramüvesek és órakereskedők, egy az órák minden nemeibeni nagy választéku készletet találnak, és csak a közvetlen Angolhonból és első kézböli megszerzés, valamint a nagybani tömeges árulás teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusithatni.

GLATTAU N.

I. bécsi óratelepzete (Etablissement) 51. Kärtnerstrassse Palais Todesco. **51.**

---

(514) (1—3)

Ajánlat.

Egy tapasztalt gazdatiszt, kinek a külföldön **20 évekig** alkalma volt **a legfőbb foku ipargazdaságban** gyakorlatot szerezni, ajánlja ebbéli szakértőségét a t. cz. uraságok szolgálatában gyümölcsöztethetni.

Kegyes rendelkezést fogadhat **A. B. „gazdatiszt“** czim alatt levél által post rest. Nagy-Szebenben.

---

(418) (18—20)

A hamburgi Zwischenakt Zeitung mondja: A kitünő három keringőt: „Jugendträume,“ (dijazott szerzemény) Hübner-Trams O-tól,— „Burschentänze,“ Schondorf Jánostól, — „Frühlingsreigen,“ Lammers Gyulatól, könnyen hangjegyezvék, s az ujabbkori tánczszerzemények barokk ugrásai azokban ki vannak kerülve.— Egy mü (4 iv) ára csak 75 kr. kapható Apitzsch Róbertnél Lipcsében és minden könyv- és zenemü-kereskedés által.

Eladó jószág.

Burjános O. Budán Kolozsvártól 2 és ½ órai távolságra a Zilahra vezető országut közelébe 400 hold jolgondozott erdö és 420 hold szántó és kaszáloból álló egy tagban lévő birtok kedvezö feltételek mellett örökáron eladó. (511) 1—3

Értekezhetni lehet a feltételek iránt ügyvéd Ferenczi Miklóssal Kolozsvártt b. szén utcza 128 szám alatt.

---

(509) (2—*)

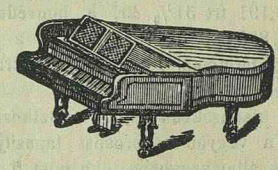

Zongora kerestetik!

Egy használt, de jó karban levő **zongora kerestetik.**

Tudakozódhatni Stein Jánosnál.

---

(498) (4—16)

BÁNYAI SÁMUEL

kolozsvári szőcsmester,

ajánlja a szőcsmesterség köréhez tartozó minden névvel nevezhető

RUHATÁRÁT.

Elfogad akár magán akár postai uton minden szőcs iparágbeli megrendelést, s azoknak a legpontosabb és legjutányosabb árbani kiszolgáltatásnak saját felelőssége elvállalásával igéri.

Továbbá elvállal mindennemü öltönyöket nyaraltatás végett illő áron.

Lakása Kolozsvártt, bel-magyaruteza **428** ház sz. alatt.

Raktára ugyancsak bel magyaruteza Biásini-ház **442** sz. alatt.

---

(505) (3—3)

Eladó tűzi-fa

a Trencsin várban, a Topler vendéglő melletti udvarban jó száraz hoszszu öl tüzi-fa **ELADÓ.** A venni szándékozók jegyet válthatnak Stein János könyvkereskedésében. **1** hoszszu öl fa ára **23** frt **50** kr.

Nyomatott az ev. ref. tőlanoda betüivel Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.